

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Opgave 1 Bloed, zweet en luxeproblemen

1 maximumscore 2

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een argumentatie of de uitleg van het inkomensverschil tussen Benjamin en de arbeiders gerechtvaardigd is aan de hand van de Romeinse definitie van rechtvaardigheid: ieder krijgt het zijne 1
- een argumentatie of de uitleg van het inkomensverschil tussen Benjamin en de arbeiders gerechtvaardigd is aan de hand van de categorieën verdienste en verdeling: niet elke inspanning hoeft tot hetzelfde resultaat te leiden 1

voorbeeld van een goed antwoord:

- Ik vind de uitleg van de baas over het inkomensverschil tussen Benjamin en de arbeiders gerechtvaardigd. De Romeinse definitie van rechtvaardigheid zegt dat ieder het zijne moet krijgen. Hoewel het werk dat Benjamin en de arbeiders verrichten beide ongeschoold is, vind ik het verschil in salaris te rechtvaardigen. Volgens de baas is er in Bangladesh minder kennis. Dus hoewel Benjamin en een kledingarbeider beiden ongeschoold werk doen, heeft een kledingarbeider kennelijk nog minder kennis dan Benjamin. Iemand met minder kennis hoort ook minder te verdienen dan iemand met meer kennis 1
- De categorieën verdienste en verdeling houden in dat ieder krijgt wat het zijne is, maar dit betekent niet automatisch dat iedereen voor dezelfde inspanning (verdienste) ook hetzelfde moet verdienen (verdeling). Zoals hierboven uitgelegd is het leven in Nederland duurder dan in Bangladesh. Het zou onrechtvaardig zijn als Benjamin evenveel zou verdienen als de arbeiders in Bangladesh, omdat hij dan niet rond zou kunnen komen. Omgekeerd zou het onrechtvaardig zijn dat de ongeschoolde arbeiders hetzelfde zouden verdienen als Benjamin. Dan krijgen zij omgerekend naar de lokale omstandigheden veel beter betaald 1

of

Vraag	Antwoord	Scores
	<ul style="list-style-type: none"> Ik vind de uitleg van de baas over het inkomensverschil tussen Benjamin en de arbeiders niet gerechtvaardigd. De Romeinse definitie van rechtvaardigheid zegt dat ieder het zijne moet krijgen. Zowel Benjamin als de arbeiders verrichten ongeschoolde arbeid, terwijl Benjamin daar veel meer voor krijgt. De baas zegt dat Bangladesh een onderontwikkeld land is. Maar dat kan nog niet rechtvaardigen dat de arbeiders harder moeten werken dan Benjamin en toch nog steeds rond het bestaansminimum betaald krijgen, terwijl Benjamin een veel luxer leven kan leiden De categorieën van verdienste en verdeling houden in dat ieder krijgt wat het zijne is, maar dit betekent niet automatisch dat iedereen voor dezelfde inspanning (verdienste) ook hetzelfde moet verdienen (verdeling). Op basis van de Romeinse definitie is helemaal niet duidelijk waarom Benjamin veel meer verdient dan de arbeiders. Hij levert dezelfde inspanning maar verdient vele malen meer dan de arbeiders. De Romeinse definitie van rechtvaardigheid geeft dus niet duidelijk aan hoe je moet vaststellen wat voor ieder het zijne is 	<p>1</p> <p>1</p>
	<p><i>Opmerking</i></p> <p><i>Aan een uitleg van de Romeinse definitie van rechtvaardigheid en de categorieën verdienste en verdeling kunnen alleen scorepunten worden toegekend als deze op de juiste wijze zijn opgenomen in een argument met betrekking tot de uitleg van de baas.</i></p>	
2	<p>maximumscore 3</p> <p>Een goed antwoord bevat de volgende elementen:</p> <ul style="list-style-type: none"> een uitleg van het verband tussen geluk en deugd in Aristoteles' deugdethiek: door het handelen volgens de deugd vorm je je karakter en geluk is het gevolg van een goed gevormd karakter een weergave van het verschil tussen Daphnes opvatting dat geluk ligt in het beste uit jezelf halen en de opvatting van Annejet dat geluk ligt in het bereiken van een gesteld doel een argumentatie dat Aristoteles het eens zou zijn met Daphnes opvatting over Manna's geluk: Manna kan geluk vinden als ze haar karakter op een goede manier vormt 	<p>1</p> <p>1</p> <p>1</p>

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Een deugd is volgens Aristoteles een houding waardoor je in elke situatie het juiste midden vindt tussen te veel en te weinig. Alleen door oefening en herhaling ontwikkel je deugden en vorm je je karakter. Geluk is voor Aristoteles het gevolg van een goed gevormd karakter. Door in een situatie het juiste te doen, ben je ‘in vorm’ en zul je volgens Aristoteles op zo’n moment geluk ervaren 1
- Volgens Daphne kan Manna ook in een beperkte en armoedige situatie gelukkig zijn. Het gaat er volgens haar om dat Manna ernaar streeft verder te komen in het leven. Ook al is de kans dat zij later dokter wordt heel klein, Manna heeft wel geleerd hoe ze met moeilijke situaties moet omgaan en het beste uit zichzelf kan halen. Annejet daarentegen gaat ervan uit dat Manna alleen gelukkig wordt als ze haar doel ook daadwerkelijk haalt. Annejet gaat er blijkbaar van uit dat je gelukkig wordt door een doel te halen en dat geluk niet het gevolg is van de vorming van je karakter 1
- De opvatting van Daphne over het geluk van Manna sluit het beste aan bij Aristoteles’ opvatting van geluk. Volgens Aristoteles ligt geluk in het oefenen en vormen van je karakter in concrete situaties. Dit sluit aan bij Daphnes opvatting dat Manna’s droom haar kracht geeft om met haar moeilijke omstandigheden om te gaan en een drijfveer vormt om te werken in de fabriek 1

3 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg van het verschil tussen inwendige capabilities en gecombineerde capabilities: inwendige capabilities betreffen iemands vaardigheden/persoonskenmerken zoals gevormd tijdens opvoeding/ervaring, terwijl gecombineerde capabilities de kansen van een persoon betreffen om (binnen een sociale en economische situatie) capabilities te verwezenlijken 1
- een uitleg met tekst 1 dat het verschil tussen Lotte en het meisje een verschil is in inwendige capabilities: Lotte heeft meer vaardigheden meegekregen van huis uit dan het meisje 1
- een uitleg met tekst 2 dat het verschil tussen Lotte en het meisje een verschil is in gecombineerde capabilities: het meisje heeft geen kans haar mogelijkheden te verwezenlijken en Lotte wel 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Martha Nussbaum bedoelt met capabilities de mogelijkheden die iemand heeft om zijn leven te leiden zoals hij dat zou willen. Zij maakt daarbij onderscheid tussen inwendige en gecombineerde capabilities. Inwendige capabilities zijn de kenmerken van een persoon die zijn ontstaan in interactie met de omgeving zoals bijvoorbeeld tijdens je opvoeding of door ervaring. Maar om die capabilities te kunnen benutten moet er ook een juiste sociale en economische situatie zijn waarbinnen dat kan. Dit noemt Nussbaum de gecombineerde capabilities 1
- Uit tekst 1 blijkt dat Lotte vanuit haar omgeving alle kansen krijgt om zich te ontplooien. Zij wordt door haar ouders gestimuleerd en zij heeft de kans om na haar studie mee te doen aan een televisieprogramma om meer over de wereld en zichzelf te leren. Lotte is door deze positieve stimulans zelfstandig geworden en gericht op haar eigen ontwikkeling. Het meisje heeft echter niemand die haar op die manier stimuleert. Hier verschillen Lotte en het meisje dus in hun inwendige capabilities, de manier waarop je gevormd wordt door je opvoeding 1
- Uit tekst 2 blijkt dat de Ethiopische overheid niets doet om het meisje te helpen. Ongeacht de mogelijkheden die zij zelf heeft door haar opvoeding en karakter, krijgt zij niet de kans zichzelf te ontwikkelen. De overheid doet niets om haar van onderdak of voedsel te voorzien, laat staan dat zij naar school zou kunnen om haar talenten te ontplooien. Lotte krijgt wel de kans om een studie te doen en mee te doen aan een televisieprogramma. Dit is een duidelijk voorbeeld van een verschil in gecombineerde capabilities, de mogelijkheden die een samenleving biedt om jezelf te ontplooien 1

4 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Rawls meer belang hecht aan de basisstructuur van een samenleving dan aan afzonderlijke handelingen, omdat de effecten van de basisstructuur veel ingrijpender zijn dan die van afzonderlijke handelingen / omdat alleen via de basisstructuur de ongelijkheid in de startpositie kan worden gelijkgetrokken 1
- een uitleg van het standpunt van Rawls met tekst 2: het meisje heeft geen toekomst vanwege de gebrekkige basisstructuur van de samenleving waarin ze opgroeit 1
- een uitleg van het standpunt van Rawls met de manier waarop Lotte het meisje helpt: met wat geld en een paar spullen heeft het meisje nog steeds geen toekomst omdat deze handeling niet ingrijpend genoeg is / omdat de ongelijke startpositie niet wordt gelijkgetrokken 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Onder de basisstructuur van een samenleving verstaat Rawls de manier waarop de belangrijkste sociale instituties in een samenleving de rechten en plichten verdelen, bijvoorbeeld over de vraag wie er onderwijs krijgt. Volgens Rawls heeft deze inrichting van de samenleving een ingrijpende invloed op een rechtvaardige verdeling in die samenleving. Door een rechtvaardige basisstructuur hebben mensen een gelijke startpositie en dat heeft veel meer invloed dan individuele rechtvaardige daden die onrechtvaardigheid proberen te compenseren 1
- Dat zie je duidelijk terug in tekst 2. De Ethiopische overheid doet niets voor het meisje. Ze wordt aan haar lot overgelaten. Hierdoor is ze alleen maar bezig met overleven. Ze kan ook niet naar school waardoor haar kansen op een redelijke baan minimaal zijn: “Er is ook geen toekomst meer voor dit meisje.” Uit tekst 2 blijkt dus dat armen zoals het meisje een onmogelijke startpositie hebben als de basisstructuur van een samenleving niet op orde is 1
- Dat afzonderlijke handelingen minder effect hebben, zie je aan de manier waarop het meisje door Lotte geholpen wordt. Het is goedbedoeld en heel behulpzaam wat Lotte doet, maar haar handeling heeft waarschijnlijk alleen op de korte termijn effect. Zodra het geld op is of de schoenen versleten, is de positie van het meisje weer even slecht als eerst 1

5 maximumscore 3

Een goed antwoord bevat de volgende elementen:

- een uitleg dat Daphne haar kritiek op Benjamin met de ethiek van Singer kan onderbouwen: dat Benjamin eerst aan zichzelf denkt ontslaat hem niet van de morele plicht tot hulp 1
- een weergave van Murphy’s kritiek op Singers opofferingsprincipe: volgens Murphy overvraagt Singer ons, omdat wereldarmoede alleen door de gemeenschap kan worden opgelost en je als individu niet verantwoordelijk bent als anderen niets doen 1
- een argumentatie dat Benjamin niet met de opvatting van Murphy kan rechtvaardigen dat hij geen fairtradekoffie koopt: Benjamin doet helemaal niets, terwijl we volgens Murphy wel een billijk aandeel moeten leveren aan de oplossing van ongelijkheid 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

voorbeeld van een goed antwoord:

- Benjamins argumenten zijn volgens Singer een typisch voorbeeld van psychologische argumenten om onder je morele plicht uit te komen. Benjamin zegt dat hij er ook niets aan kan doen dat hij in een rijk land woont en dat hij in de eerste plaats aan zichzelf denkt. Hij zegt hiermee dus dat de afstand tussen hem en de koffieplukkers te groot is en dat hij de problemen van de koffieplukkers ook niet veroorzaakt heeft. Volgens Singer is het begrijpelijk dat iemand zich niet verantwoordelijk voelt door afstand en geen duidelijke een-op-een-relatie. Maar dat ontslaat je nog niet van de morele plicht om die problemen op te lossen
- De kritiek van Murphy op Singers opofferingsprincipe is dat Singer ons overvraagt. Singer wil dat wij zo veel van ons inkomen opofferen tot het punt dat wij net zoveel lijden als de armen. Het probleem van wereldarmoede is zo groot, dat de oplossing moet komen uit de gemeenschap (rijke landen) en niet van individuen
- Murphy vindt echter wel dat je een individuele verantwoordelijkheid hebt. Volgens hem moeten we ons billijk aandeel leveren om ongelijkheid in de wereld te verhelpen. Je moet jouw deel aan de gemeenschappelijke oplossing leveren, ongeacht of anderen dit ook doen. Dit is wat Murphy onder billijkheid verstaat. Zoals uit de discussie met Daphne blijkt, voelt Benjamin zich niet verantwoordelijk en doet hij op dit moment helemaal niets. Hij hoeft niet per se fairtradekoffie te kopen maar dat ontslaat hem niet van de plicht iets te doen

1

1

1